

The logo for SCB (Statistiska centralbyrån) is a dark blue circle containing the white letters 'SCB' in a bold, sans-serif font.

Statistiska centralbyrån

Statistics Sweden

A large, light blue silhouette of Sweden is centered on the page, serving as a background for the title text.

Kommunalekonomisk utjämning för landsting

Utjämningsåret 2013

Utfall

Tabeller

1. Kommunalekonomisk utjämning för landsting, utjämningsåret 2013
2. Inkomstutjämning 2013
3. Kostnadsutjämning 2013, kronor per invånare
4. Underlag för beräkning av standardkostnad för hälso- och sjukvård 2013

Bilagor

1. Kommunalekonomisk utjämning 2008 – 2013 för landsting
2. Inkomstutjämning, exempel
3. Länsvisa skattesatser
4. Införandebidrag och strukturbidrag, exempel
5. Kostnadsutjämning mellan landsting – beskrivning och räkneexempel
6. Kommunalekonomisk utjämning, en beskrivning

Förfrågningar

Åsa Fridlund Karlsson tfn 019-17 68 82
Nina Grönborg tfn 019-17 68 41

SCB, Offentlig ekonomi och mikrosimuleringar, (NR/OEM)

Telefon 019-17 60 00 (vx)

E-post offentlig.ekonomi@scb.se

Webbplats www.scb.se/OE0115

Tabell 1 Kommunalekonomisk utjämning för landsting, utjämningsåret 2013

Landsting	Folkmängd den 1 nov 2012	Inkomst- utjämning; bidrag(+)/ avgift(-), kr/inv (Tabell 2)	Kostnads- utjämning; bidrag(+)/ avgift(-), kr/inv (Tabell 3)	Struktur- bidrag, kr/inv	Införande- bidrag, kr/inv	Reglerings- bidrag(+)/ reglerings- avgift(-) ¹ , kr/inv (Bilaga 1)	Utfall	
							Kr/inv	Kronor
Hela riket	9 546 448						24 450 415 000	
Stockholms	2 123 337	-243	234	0	0	-236	-245	-520 575 998
Uppsala	341 465	2 829	-872	0	0	-236	1 721	587 603 623
Södermanlands	274 331	3 742	171	0	0	-236	3 677	1 008 668 778
Östergötlands	433 462	4 199	-723	0	0	-236	3 240	1 404 343 709
Jönköpings	338 907	3 913	-33	0	0	-236	3 644	1 234 919 898
Kronobergs	185 695	3 703	-1 106	230	0	-236	2 591	481 104 398
Kalmar	233 341	3 802	536	0	0	-236	4 102	957 125 393
Gotlands kommun	57 296	5 144	-478	1 426	0	-236	5 856	335 515 704
Blekinge	152 452	4 033	-536	501	0	-236	3 762	573 498 689
Skåne	1 262 068	4 037	-317	0	0	-236	3 484	4 396 831 867
Hallands	303 850	3 027	-383	0	0	-236	2 408	731 619 508
Västra Götalands	1 598 700	3 109	-94	0	0	-236	2 779	4 442 517 429
Värmlands	273 113	4 039	138	0	0	-236	3 941	1 076 292 230
Örebro	282 868	4 215	177	0	0	-236	4 156	1 175 551 658
Västmanlands	256 059	3 056	517	0	0	-236	3 337	854 425 659
Dalarnas	276 379	3 802	179	0	0	-236	3 745	1 034 992 700
Gävleborgs	276 425	3 913	29	0	0	-236	3 706	1 024 384 388
Västernorrlands	241 961	2 894	-34	0	0	-236	2 624	634 864 819
Jämtlands	126 147	4 121	-20	979	0	-236	4 844	611 034 774
Västerbottens	260 044	3 371	835	448	0	-236	4 418	1 148 830 495
Norrbottens	248 548	2 620	1 804	869	0	-236	5 057	1 256 865 279

1) Regleringsposten redovisas avrundad. Faktiskt belopp är -236,168806555066 kronor per invånare

Tabell 2 Inkomstutjämnings 2013

Landsting Kommun utanför landsting	Folkmängd den 1 nov 2012	Prel. skatteunderlag enligt 2012 års taxering, kronor	Uppräknat skatteunderlag			Skatteutjämnings- underlag, kronor (115%)	Underlag för inkomst- utjämnings- bidrag (+)/ avgift (-), kronor	Länsvisskatte- sats, % (Bilaga 3)		Inkomst- utjämnings- bidrag(+)/ avgift(-), kr/inv
			Kronor	Kr/inv	Andel av riks- medel- värdet i %			Bidrag (90%)	Avgift (85%)	
		<u>Uppräkningsfaktor</u>								
		2012	1,041							
		2013	1,041							
Hela riket	9 546 448	1 707 177 533 700	1 850 035 856 897	193 793	100,0	2 127 540 016 855	277 504 159 958			
Stockholms	2 123 337	441 657 878 800	478 616 251 756	225 408	116,3	473 211 024 327	-5 405 227 429	10,05	9,53	-243
Uppsala	341 465	61 255 226 900	66 381 125 542	194 401	100,3	76 099 555 757	9 718 430 215	9,94	9,42	2 829
Södermanlands	274 331	46 063 861 800	49 918 531 819	181 965	93,9	61 137 941 605	11 219 409 786	9,15	8,63	3 742
Östergötlands	433 462	72 994 001 200	79 102 212 214	182 489	94,2	96 602 186 571	17 499 974 357	10,40	9,88	4 199
Jönköpings	338 907	57 195 994 400	61 982 212 407	182 889	94,4	75 529 474 889	13 547 262 482	9,79	9,27	3 913
Kronobergs	185 695	31 074 971 700	33 675 356 407	181 348	93,6	41 384 349 805	7 708 993 398	8,92	8,40	3 703
Kalmar	233 341	38 600 071 900	41 830 164 517	179 266	92,5	52 002 830 275	10 172 665 758	8,72	8,20	3 802
Gotlands kommun	57 296	8 914 366 700	9 660 329 820	168 604	87,0	12 769 098 287	3 108 768 467	9,48	8,95	5 144
Blekinge	152 452	25 392 124 400	27 516 962 762	180 496	93,1	33 975 750 001	6 458 787 239	9,52	9,00	4 033
Skåne	1 262 068	209 426 557 700	226 951 581 475	179 825	92,8	281 266 935 513	54 315 354 038	9,38	8,86	4 037
Hallands	303 850	53 827 690 300	58 332 045 252	191 976	99,1	67 716 603 508	9 384 558 256	9,80	9,28	3 027
Västra Götalands	1 598 700	281 342 454 900	304 885 472 868	190 708	98,4	356 289 399 465	51 403 926 597	9,67	9,15	3 109
Värmlands	273 113	44 372 294 700	48 085 412 693	176 064	90,9	60 866 495 750	12 781 083 057	8,63	8,11	4 039
Örebro	282 868	47 224 250 000	51 176 022 464	180 918	93,4	63 040 514 073	11 864 491 609	10,05	9,53	4 215
Västmanlands	256 059	44 535 512 700	48 262 288 938	188 481	97,3	57 065 808 055	8 803 519 117	8,89	8,37	3 056
Dalarnas	276 379	46 169 476 700	50 032 984 680	181 030	93,4	61 594 362 879	11 561 378 199	9,09	8,57	3 802
Gävleborgs	276 425	46 632 284 400	50 534 520 591	182 815	94,3	61 604 614 529	11 070 093 938	9,77	9,25	3 913
Västernorrlands	241 961	42 012 287 400	45 527 917 622	188 162	97,1	53 923 900 284	8 395 982 662	8,34	7,82	2 894
Jämtlands	126 147	20 338 088 100	22 039 999 650	174 717	90,2	28 113 366 407	6 073 366 757	8,56	8,04	4 121
Västerbottens	260 044	43 995 998 600	47 677 627 759	183 344	94,6	57 953 912 926	10 276 285 167	8,53	8,01	3 371
Norrbottnens	248 548	44 152 140 400	47 846 835 661	192 505	99,3	55 391 891 949	7 545 056 288	8,63	8,11	2 620

Anm. Beträffande **uppräkningsfaktorer** och **länsvisa skattesatser**, se bilagorna 2 och 3.

Tabell 3 Kostnadsutjämnings 2013, kronor per invånare

Landsting Kommun utanför landsting	Folkmängd den 31 dec 2011	Standardkostnad			Befolknings- förändringar	Löner	Kollektiv- trafik	Struktur- kostnad	Utjämnings- bidrag (+/ utjämnings- avgift(-)
		Hälso- och sjukvård	därav Hälso- och sjukvård	glesbygds- tillägg					
<i>Vägt riksgenomsnitt:</i>		19 501	19 501	0	22	0	1 014	20 538	Kr/inv.
Stockholms	2 091 473	18 632	18 765	-133	102	109	1 929	20 772	234
Uppsala	338 630	18 787	18 817	-30	0	15	864	19 666	-872
Södermanlands	272 563	20 091	20 129	-38	0	-38	656	20 709	171
Östergötlands	431 075	19 060	19 143	-83	0	-38	793	19 815	-723
Jönköpings	337 896	19 988	19 957	31	0	-38	555	20 505	-33
Kronobergs	184 654	18 941	18 874	67	0	-38	529	19 432	-1 106
Kalmar	233 090	20 629	20 522	107	0	-38	483	21 074	536
Gotlands kommun	57 308	19 707	19 422	285	0	-38	391	20 060	-478
Blekinge	152 979	19 579	19 537	42	0	-38	461	20 002	-536
Skåne	1 252 933	19 426	19 514	-88	0	-38	833	20 221	-317
Hallands	301 724	19 545	19 622	-77	0	-38	648	20 155	-383
Västra Götalands	1 590 604	19 566	19 569	-3	0	-38	916	20 444	-94
Värmlands	272 736	20 110	19 878	232	0	-38	604	20 676	138
Örebro	281 572	19 987	19 975	12	0	-38	766	20 715	177
Västmanlands	254 257	20 146	20 202	-56	0	63	846	21 055	517
Dalarnas	276 565	20 091	20 028	63	0	-38	664	20 717	179
Gävleborgs	276 130	19 906	19 861	45	0	-24	685	20 567	29
Västernorrlands	242 155	20 009	19 921	88	0	-9	504	20 504	-34
Jämtlands	126 299	19 774	19 313	461	0	-38	782	20 518	-20
Västerbottens	259 667	20 709	20 474	235	0	-38	702	21 373	835
Norrbottnens	248 545	21 521	20 800	721	0	-38	859	22 342	1 804

Tabell 4 Underlag för beräkning av standardkostnad för hälso- och sjukvård 2013

Landsting Kommun utanför landsting	Folkmängd den 31 dec 2011	Hälso- och sjukvårdsmodellen										
		Andel av befolkningen 2010 i		Standardkostnad per individ i		Standardkostnad per invånare			Antal vårdtunga personer			Genomsnitt 2008-2010
		Ej vårdtung grupp	Vårdtung grupp ¹⁾	Ej vårdtung grupp	Vårdtung grupp ¹⁾	Ej vårdtung grupp	Vårdtung grupp ¹⁾	Totalt	2008	2009	2010	
Hela riket	9 482 855	94,9	5,6	11 822	147 875	11 222	8 278	19 501	509 078	523 461	538 057	523 532
Stockholms	2 091 473	95,6	4,9	11 883	149 784	11 358	7 408	18 765	97 145	99 633	101 243	99 340
Uppsala	338 630	95,1	5,3	11 516	148 894	10 952	7 865	18 817	16 970	17 695	18 360	17 675
Södermanlands	272 563	94,5	5,9	12 103	147 533	11 432	8 697	20 129	14 681	16 091	16 946	15 906
Östergötlands	431 075	95,2	5,3	11 886	147 454	11 314	7 829	19 143	22 477	22 454	23 250	22 727
Jönköpings	337 896	94,5	6,1	11 552	147 406	10 913	9 043	19 957	20 335	20 470	20 994	20 600
Kronobergs	184 654	95,0	5,4	11 487	146 571	10 909	7 966	18 874	9 548	9 882	10 449	9 960
Kalmar	233 090	94,0	6,5	11 808	146 066	11 098	9 425	20 522	14 207	14 976	15 882	15 022
Gotlands kommun	57 308	94,7	5,7	11 671	146 727	11 058	8 365	19 422	3 137	3 229	3 394	3 253
Blekinge	152 979	94,6	5,7	11 830	146 184	11 196	8 341	19 537	7 984	8 798	9 354	8 712
Skåne	1 252 933	95,0	5,5	11 886	148 680	11 287	8 227	19 514	66 100	68 189	70 607	68 299
Hallands	301 724	94,4	6,0	11 444	146 974	10 806	8 816	19 622	17 197	17 886	18 628	17 904
Västra Götalands	1 590 604	95,1	5,6	11 831	148 530	11 246	8 323	19 569	88 024	87 802	88 421	88 082
Värmlands	272 736	94,3	6,0	11 833	144 242	11 162	8 716	19 878	15 270	16 427	17 676	16 458
Örebro	281 572	94,8	5,8	11 981	147 389	11 360	8 615	19 975	16 115	16 376	16 479	16 323
Västmanlands	254 257	94,7	5,9	12 103	148 364	11 463	8 738	20 202	14 491	14 942	15 076	14 836
Dalarnas	276 565	94,1	6,2	11 729	144 448	11 040	8 988	20 028	15 880	17 354	18 318	17 184
Gävleborgs	276 130	94,7	5,9	12 006	144 560	11 366	8 494	19 861	15 694	16 181	16 701	16 192
Västernorrlands	242 155	94,7	6,0	11 924	144 197	11 291	8 630	19 921	14 295	14 359	14 690	14 448
Jämtlands	126 299	94,9	5,6	11 736	145 121	11 132	8 181	19 313	6 817	7 152	7 381	7 117
Västerbottens	259 667	94,0	6,6	11 493	146 405	10 805	9 669	20 474	16 755	17 088	17 295	17 046
Norrbottnens	248 545	93,9	6,6	11 760	147 017	11 043	9 756	20 800	15 956	16 477	16 913	16 449

¹⁾ Vårdtung grupp är en sammanvägning av nio olika vårdtunga grupper, inklusive HIV, Se SOU 2003:88

Kommunalekonomisk utjämning 2008-2013, landsting

	Utjämningsår					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
A. Anslag, kr	16 563 000 000	17 316 000 000	19 833 000 000	23 664 301 000	23 651 241 000	24 450 415 000
Inkomstutjämningsbidrag, kr	16 946 926 706	17 677 250 325	17 187 015 129	17 557 358 125	25 218 138 907	26 566 485 808
Inkomstutjämningsavgifter, kr	-2 089 957 818	-2 209 285 258	-2 133 587 421	-2 113 747 952	-388 349 772	-515 970 891
Kostnadsutjämningsbidrag, kr	1 359 751 835	1 413 610 577	1 549 977 908	1 608 663 292	1 563 191 705	1 611 987 466
Kostnadsutjämningsavgifter, kr	-1 353 606 805	-1 412 233 541	-1 539 986 008	-1 609 557 650	-1 556 023 408	-1 614 292 387
Strukturbidrag, kr	656 687 819	656 214 270	656 514 226	656 876 765	656 808 513	656 778 235
Införandebidrag, kr	173 869 807	113 338 872	52 739 994	0	0	0
B. Summa, kr	15 693 671 544	16 238 895 245	15 772 673 828	16 099 592 580	25 493 765 945	26 704 988 231
C. Differens, kr (A - B)	869 328 456	1 077 104 755	4 060 326 172	7 564 708 420	-1 842 524 945	-2 254 573 231
D. Folkmängd året före utjämningsåret	9 174 464	9 248 976	9 331 619	9 408 320	9 476 105	9 546 448
F. Regleringspost, kr per inv (C / D)	94,76	116,46	435,11	804,04	-194,44	-236,17
Summering, belopp i kronor						
Utjämningsbidrag	18 306 678 541	19 090 860 902	18 736 993 037	19 166 021 417	26 781 330 612	28 178 473 274
Utjämningsavgifter	-3 443 564 623	-3 621 518 799	-3 673 573 429	-3 723 305 602	-1 944 373 180	-2 130 263 278
Strukturbidrag	656 687 819	656 214 270	656 514 226	656 876 765	656 808 513	656 778 235
Införandebidrag	173 869 807	113 338 872	52 739 994	0	0	0
Regleringspost	869 328 456	1 077 104 752	4 060 326 171	7 564 708 419	-1 842 524 945	-2 254 573 231
Totalt	16 563 000 000	17 315 999 997	19 832 999 999	23 664 300 999	23 651 241 000	24 450 415 000

Inkomstutjämning, exempel**1. Landsting som erhåller inkomstutjämningsbidrag (Jönköpings)**

A.	Skatteunderlag enligt 2012 års taxering, kr (avseende 2011 års inkomster)	57 195 994 400
B.	<u>Uppräkning av skatteunderlag¹</u>	
B1.	Faktor för uppräkning till 2012 års nivå	1,041
B2.	Faktor för uppräkning till 2013 års nivå	1,041
C.	Uppräknat skatteunderlag 2013, kr (A x B1 x B2)	61 982 212 407
D.	Folkmängd den 1 november 2012	338 907
E.	Uppräknat skatteunderlag, kr/inv (C / D)	182 889
F.	Uppräknad medelskattkraft, hela riket, kr/inv	193 793
G.	Skattkraft, andel av riksmedelvärdet, % (E x 100 / F)	94,4
H.	Procentsats ² för skatteutjämningsunderlag, hela riket	115
I.	Skatteutjämningsunderlag, kronor (D x F x H / 100)	75 529 474 889
J.	Underlag för inkomstutjämningsbidrag, kr (I - C)	13 547 262 482
K.	Länsviss skattesats för bidrag, % (se Bilaga 3)	9,79
L.	Inkomstutjämningsbidrag, kr/inv (J x K / D / 100)	3 913
M.	Inkomstutjämningsbidrag, kr (D x L)	1 326 143 091

2. Landsting som betalar inkomstutjämningsavgift (Stockholms)

N.	Skatteunderlag enligt 2012 års taxering, kr (avseende 2011 års inkomster)	441 657 878 800
O.	<u>Uppräkning av skatteunderlag¹</u>	
O1.	Faktor för uppräkning till 2012 års nivå	1,041
O2.	Faktor för uppräkning till 2013 års nivå	1,041
P.	Uppräknat skatteunderlag 2013, kr (N x O1 x O2)	478 616 251 756
Q.	Folkmängd den 1 november 2012	2 123 337
R.	Uppräknat skatteunderlag, kr/inv (P / Q)	225 408
S.	Uppräknad medelskattkraft, hela riket, kr/inv	193 793
T.	Skattkraft, andel av riksmedelvärdet, % (R x 100 / S)	116,3
U.	Procentsats ² för skatteutjämningsunderlag, hela riket	115
V.	Skatteutjämningsunderlag, kronor (Q x S x U / 100)	473 211 024 327
W.	Underlag för inkomstutjämningsavgift, kr (V - P)	-5 405 227 429
X.	Länsviss skattesats för avgift, % (se Bilaga 3)	9,53
Y.	Inkomstutjämningsavgift, kr/inv (W x X / Q / 100)	-243
Z.	Inkomstutjämningsavgift, kr (Q x Y)	-515 970 891

1) Enligt regeringens beslut om uppräkningsfaktorer för beräkning av preliminära kommunal-skattemedel för år 2013.

2) Procentsatsen som anges i Lag (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning, 4 §, ligger till grund för skatteutjämningsunderlaget.

Länsvisa skattesatser 2013, procent

Län	Kom- muner, genom- snittlig skatte- sats 2003 ¹	Därav		Lands- ting, genom- snittlig skatte- sats 2003 ¹	Därav		Summa skatte- väx- lingar 1991- 2003	Summa skatte- väx- lingar 2004- 2013	Länsvis skattesats 2013 för			
		95%	85%		Inkomstutjämnings- bidrag				Inkomstutjämnings- avgift			
					90%	85%			Kom- mun ² (95%)	Lands- ting ³ (90%)	Kom- mun ² (85%)	Lands- ting ³ (85%)
Stockholms	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	3,58	0,00	19,03	10,05	16,96	9,53
Uppsala	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,18	-0,49	19,14	9,94	17,07	9,42
Södermanlands	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,28	0,20	19,93	9,15	17,86	8,63
Östergötlands	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	3,65	-0,42	18,68	10,40	16,61	9,88
Jönköpings	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	3,83	0,01	19,29	9,79	17,22	9,27
Kronobergs	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,71	0,00	20,16	8,92	18,09	8,40
Kalmar	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	5,06	-0,15	20,36	8,72	18,29	8,20
Blekinge	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	3,79	0,32	19,56	9,52	17,49	9,00
Skåne	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,25	0,00	19,70	9,38	17,63	8,86
Hallands	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,03	-0,20	19,28	9,80	17,21	9,28
Västra Götalands	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,39	-0,43	19,41	9,67	17,34	9,15
Värmlands	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	5,00	0,00	20,45	8,63	18,38	8,11
Örebro	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	3,92	-0,34	19,03	10,05	16,96	9,53
Västmanlands	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,62	0,12	20,19	8,89	18,12	8,37
Dalarnas	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,31	0,23	19,99	9,09	17,92	8,57
Gävleborgs	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	3,90	-0,04	19,31	9,77	17,24	9,25
Västernorrlands	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	5,29	0,00	20,74	8,34	18,67	7,82
Jämtlands	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	5,07	0,00	20,52	8,56	18,45	8,04
Västerbottens	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,90	0,20	20,55	8,53	18,48	8,01
Norrbottnens	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95	4,78	0,22	20,45	8,63	18,38	8,11
Summa							4,16					
Gotlands	20,64	19,61	17,54	10,53	9,48	8,95			19,60	9,48	17,54	8,95

1) **Exklusive** kommun utanför landsting.2) Genomsnittlig skattesats 2003 (därav 95 respektive 85 procent) **ökad** med länets avvikelse från genomsnittlig skatteväxlingsnivå.3) Genomsnittlig skattesats 2003 (därav 90 respektive 85 procent) **minskad** med länets avvikelse från genomsnittlig skatteväxlingsnivå.

Införandebidrag och strukturbidrag, exemplet Jämtland

1. Beräkningsunderlag

A.	Folkmängd den 1 november 2004	127 360
B.	Uppräknat skatteunderlag 2005, kr	17 903 593 207
C.	Uppräknad skattekraft, kr/inv (B / A)	140 575
D.	Bidragsminskning, kr/inv	611
E.	<u>Gränsvärde, kr/inv</u>	
E1.	- motsvarande 0,04 % av skatteunderlaget (-0,04 x C / 100)	-56
E2.	- motsvarande 0,08 % av skatteunderlaget (-0,08 x C / 100)	-112
E3.	- motsvarande 0,12 % av skatteunderlaget (-0,12 x C / 100)	-169
E4.	- motsvarande 0,16 % av skatteunderlaget (-0,16 x C / 100)	-225
E5.	- motsvarande 0,20 % av skatteunderlaget (-0,20 x C / 100)	-281
E6.	- motsvarande 0,24 % av skatteunderlaget (-0,24 x C / 100)	-337
E7.	- motsvarande 0,28 % av skatteunderlaget (-0,28 x C / 100)	-394
F.	<u>Riksgenomsnittliga införandebidrag 2005–2010 samt 2011, kr/inv</u>	
F1.	- år 2005	110
F2.	- år 2006	79
F3.	- år 2007	67
F4.	- år 2008	60
F5.	- år 2009	53
F6.	- år 2010	47
F7.	- år 2011 (enligt fiktiv beräkning)	41

2. Fiktivt införandebidrag 2011 samt införandebidrag 2005–2010, kr/inv

G.	Fiktivt införandebidrag 2011 (E7 + F7 + D)	258
H.	Införandebidrag 2005 (E1 + F1 + D - G)	407
I.	Införandebidrag 2006 (E2 + F2 + D - G)	320
J.	Införandebidrag 2007 (E3 + F3 + D - G)	251
K.	Införandebidrag 2008 (E4 + F4 + D - G)	188
L.	Införandebidrag 2009 (E5 + F5 + D - G)	125
M.	Införandebidrag 2010 (E6 + F6 + D - G)	62

3. Strukturbidrag, kr/inv

N.	Enl 12 § 2 stycket lagen om kommunalekonomisk utjämning ¹	721
O.	Enl 12 § 3 stycket lagen om kommunalekonomisk utjämning ² (G)	258
P.	Summa strukturbidrag (N + O)	979

1) Utgörs av beräknad merkostnad 2004 för små landsting (SFS 2004:773).

2) Utgörs av bidragsminskning större än 0,28 procent av det uppräknade skatteunderlaget för år 2005 (SFS 2004:773).

1. KOSTNADSUTJÄMNING MELLAN LANDSTING – BESKRIVNING OCH RÄKNEEXEMPEL	2
1.1 BERÄKNING AV STANDARDKOSTNADER FÖR LANDSTINGSKOMMUNALA VERKSAMHETER	2
2. VERKSAMHETER FÖR VILKA STANDARDKOSTNADER BERÄKNAS	3
2.1 HÄLSO- OCH SJUKVÅRD	3
2.1.1 <i>Vårdtung grupp</i>	3
2.1.2 <i>Ej vårdtung grupp</i>	4
2.1.3 <i>HIV</i>	5
2.1.4 <i>Sammanställning av hälso- och sjukvård</i>	5
2.1.5 <i>Glesbygdstillägg</i>	5
2.2 BEFOLKNINGSFÖRÄNDRINGAR	6
2.3 LÖNER	7
2.4 KOLLEKTIVTRAFIK	8
3. BERÄKNINGSEXEMPEL.....	9
3.1 HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSMODELLEN	9
3.2 BEFOLKNINGSFÖRÄNDRINGAR	10
3.3 LÖNER	11
3.4 KOLLEKTIVTRAFIK	11
4. BERÄKNING AV UTJÄMNINGSBIDRAG/-AVGIFT.....	13

1. Kostnadsutjämning mellan landsting – beskrivning och räkneexempel

1.1 Beräkning av standardkostnader för landstingskommunala verksamheter

I lagen om kommunalekonomisk utjämning (2004:773) beskrivs grunderna i beräkningarna för utjämningsystemet. Närmare beskrivning av hur beräkningarna av kostnadsutjämnningen ska genomföras finns redovisade i förordningen om kommunalekonomisk utjämning (2004:881).

För de verksamheter och kostnader som omfattas av kostnadsutjämnningen beräknas för varje landsting en standardkostnad enligt gällande beräkningsmodeller. Standardkostnaderna som uttrycks i enheten kronor per invånare räknas därefter om med hjälp av nettoprisindex (NPI) till utjämningsårets nivå och avrundas till hela kronor.

Utjämningsbidraget/-avgiften för strukturella kostnadsskillnader utgörs av skillnaden mellan landstingets totala standardkostnad, den så kallade strukturkostnaden, och den vägda genomsnittliga strukturkostnaden i riket, vilken baseras på befolkningen den 31 december 2011. Även genomsnittskostnaden är avrundad till hela kronor.

För att underlätta förståelsen av beräkningsmodellerna redovisas beräkningarna för Stockholms läns landsting och Jönköpings läns landsting. De resultat som redovisas i tabellen överensstämmer inte alltid exakt med det resultat som erhålls enligt redovisade formler, vilket beror på avrundningar i exempelsamlingens siffermaterial.

Dataunderlag för beräkningarna inom verksamheter som ej uppdateras årligen finns presenterat i utredningen *Gemensamt finansierad utjämning i kommunsektorn* (SOU 2003:88).

Omräkning till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI. Använda NPI för åren 2012 och 2013 visas i tabell 1.

Tabell 1 NPI åren 2012-2013

År	NPI (%)	Omräkningsfaktor
2012	1,4	1,014
2013	0,9	1,009

2. Verksamheter för vilka standardkostnader beräknas

2.1 Hälsa- och sjukvård

Standardkostnaden för hälso- och sjukvård beräknas utifrån:

- Kostnader för nio vårdtunga grupper inklusive HIV
- Kostnader för ej vårdtunga grupper

Därutöver tillkommer tillägg eller avdrag för gles bebyggelsestruktur.

2.1.1 Vårdtunga grupp

Antalet personer i de åtta vårdtunga grupperna beräknas med hjälp av uppgifter från Socialstyrelsen. Grupperna presenteras i *Gemensamt finansierad utjämning i kommunsektorn* (SOU 2003:88), bilaga 9. Antalet i varje vårdtunga grupp, uppdelat på kön och ålder tas fram och multipliceras med en skattad genomsnittskostnad¹, som antas vara lika för samtliga landsting.

Diagnosindelning:

1. Elakartad tumörsjukdom (ej vid obduktion)
2. Cerebrovaskulär sjukdom (stroke)
3. Inflammatorisk ledsjukdom
4. Artros
5. Ischemisk hjärtsjukdom, hjärtsvikt
6. Höftfraktur
7. Schizofreni
8. Övriga psykoser

Åldersindelning:

- 0-19 år
- 20-49 år
- 50-74 år
- 75-79 år
- 80-89 år
- 90-w år

I beräkningarna används ett medelvärde av de tre senaste årens uppgifter från Socialstyrelsen om antalet vårdtunga personer per grupp och landsting.

¹ Genomsnittlig kostnad för vårdtunga grupper baseras på kostnadsunderlag från Region Skåne. Kostnadsunderlaget uppdaterades inför utjämningsåret 2008.

Genomsnittlig kostnad för vårdtunga

Vårdtunga grupp	Kön	Åldersgrupp, år					
		0-19	20-49	50-74	75-79	80-89	90-w
Elakartad tumörsjukdom	Man	491 579	144 910	122 179	111 204	101 361	76 818
	Kvinna	389 331	126 089	125 145	122 391	103 363	73 294
Cerebrovaskulär sjukdom	Man	117 598	111 723	98 178	83 136	81 853	60 619
	Kvinna	514 154	118 859	91 939	82 454	77 834	68 074
Inflammatorisk ledsjukdom	Man	48 062	57 210	85 510	93 307	98 266	81 414
	Kvinna	45 209	92 390	86 806	85 924	80 389	79 395
Artros	Man	49 559	49 559	63 196	62 850	64 569	72 083
	Kvinna	51 835	51 835	65 597	66 245	68 612	52 692
Ischemisk hjärtsjukdom, hjärtsvikt	Man	552 696	84 840	88 604	93 579	76 038	65 807
	Kvinna	367 698	87 399	87 346	82 690	68 734	54 884
Höftfraktur	Man	174 273	132 757	95 595	90 148	77 165	66 359
	Kvinna	75 523	100 124	71 670	77 223	68 021	61 515
Schizofreni	Man	424 581	255 964	209 219	80 848	228 101	22 456
	Kvinna	504 653	225 244	161 752	102 604	90 362	22 456
Övriga psykosor	Man	165 861	123 913	103 069	86 989	67 298	68 157
	Kvinna	169 400	131 203	109 785	76 239	70 456	55 459

Källa: SOU 2006:84, bilaga 8.

2.1.2 Ej vårdtunga grupp

Kostnaderna för den övriga befolkningen beräknas genom att varje invånare hänförs till en grupp utifrån kön, ålder, civilstånd, sysselsättningsstatus, inkomst och boendetyper. Uppgifterna beräknas på ej vårdtunga befolkning per den 31 december 2010. Antalet per grupp i respektive landsting multipliceras med en genomsnittskostnad från Region Skåne. Kostnadsunderlaget uppdaterades inför utjämningsåret 2008 och bygger på värden från år 2004.

Definitioner som används:

Civilstånd:

- Barn + gifta personer
- Tidigare gifta
- Ogifta personer

Sysselsättningsstatus:

- Sysselsatta med kontrolluppgift samt barn under 16 år
- Ej sysselsatta med kontrolluppgift
- Ej sysselsatta utan kontrolluppgift

Inkomst:

- Nollinkomsttagare och barn
- Ej nollinkomsttagare upp till median
- Personer som har över medianinkomst

Medianinkomsten beräknas exklusive nollinkomsttagare och barn.

Boendetyper:

- Småhus
- Övriga boendetyper vilket i allmänhet innebär flerbostadshus

2.1.3 HIV

För HIV beräknas kostnaderna schablonmässigt. Antaganden görs om hur många HIV-fall som finns i varje landsting. Dessa antaganden är att i hela befolkningen beräknas det finnas:

- 11 fall per 10 000 invånare i Stockholms läns landsting
- 4 fall per 10 000 invånare i Region Skåne
- 3 fall per 10 000 invånare i landstingen i Västra Götaland, Västernorrland och Västernorrland
- 2 fall per 10 000 invånare i övriga landsting

2.1.4 Sammanställning av hälso- och sjukvård

Summan av kostnaden för vårdtunga, ej vårdtunga och HIV utgör den totala kostnaden för landstinget. Den kostnaden multipliceras med en korrigeringsfaktor så att kostnaden överensstämmer med redovisad kostnad. Korrigeringsfaktorn tas fram genom att jämföra den beräknade totalkostnaden för sjukvården i riket och jämföra den med summan av landstingens redovisade nettokostnad för sjukvård år 2011. Därefter multipliceras den korrigerade totalkostnaden med hjälp av nettoprisindex (NPI) året före utjämningsåret samt utjämningsåret för att räkna upp beloppet till utjämningsårets prisnivå.

Den uppräknade kostnaden divideras med det totala antalet invånare i respektive landsting och utgör landstingets standardkostnad.

2.1.5 Glesbygdstillägg

Merkostnader på grund av gles bebyggelsestruktur beräknas för sjukhusvård, primärvård, ambulansverksamhet och sjukresor efter bosättningsmönster och befolkningsunderlag enligt följande. Beräkningarna baseras på fiktiva lokaliseringar utifrån befolkningen årsskiftena 2000/2001 och 2001/2002².

² Läs mer i utredningen *Gemensamt finansierad utjämning i kommunsektorn*, (SOU 2003:88), bilaga 7, kapitel Hälso- och sjukvård.

- Ett landsting får tillägg (merkostnad) för sjukhusvård om befolkningsunderlaget för ett sjukhus är mellan 25 000 och 75 000 personer. En undre gräns på 20 000 personer gäller för de fyra nordligaste landstingen.
- Ett landsting får tillägg för primärvård om underlaget för en vårdcentral är mellan 1 500 och 5 600 personer.
- Ett landsting får tillägg för ambulansverksamhet om underlaget för en ambulansstation är mellan 1 500 och 10 000 personer.
- För sjukresor beräknas en kostnad med hänsyn till det genomsnittliga geografiska avståndet mellan de boende i ett landsting om befolkningen vore helt jämnt fördelad över ytan (invånardistansen) i respektive landsting.
- Ett landsting får tillägg för övernattningsplatser vid vårdcentraler under förutsättning att avståndet mellan vårdcentralen och närmaste sjukhus överstiger åtta mil.

Landstingets merkostnader jämförs sedan med rikets genomsnittliga merkostnad så att samtliga landsting får ett invånarbaserat avdrag som beräknas så att summan av avdragen motsvarar summan av tilläggen.

Glesbygdstillägget räknas upp till utjämningsårets kostnadsnivå med hjälp av NPI för året före utjämningsåret samt utjämningsåret.

2.2 Befolkningsförändringar

Standardkostnad beräknas för de landsting vars befolkningsökning mellan den 1 november två år före utjämningsåret och den 1 november året före utjämningsåret överstiger 1,2 procent.

Delmodellen är begränsad så att kompensation endast kan utgå till de landsting som mellan den 1 november sex år före utjämningsåret och den 1 november två år före utjämningsåret haft en genomsnittlig årlig befolkningsökning på mer än 1,2 procent.

Eftersläpningseffekter

De landsting som har haft en årlig genomsnittlig befolkningstillväxt på minst 1,2 procent kompenseras för den eftersläpning av intäkter som förekommer i systemet. För att kunna erhålla tillägg krävs *dels* att landstinget under en fyraårsperiod haft en årlig genomsnittlig befolkningstillväxt på minst 1,2 procent, *dels* att landstinget mellan de två senaste mättidpunkterna haft en befolkningstillväxt på minst 1,2 procent. Som mättidpunkter används landstingets befolkning per den 1 november sex, fem, fyra, tre, två och ett år före utjämningsåret³.

³ Vid den preliminära beräkningen ersätts den 1 november året före utjämningsåret med den 30 juni året före utjämningsåret. För att erhålla tillägg i den preliminära beräkningen krävs det att folkmängden i landstinget ökat med minst 0,8 procentenheter mellan den 1 november två år före utjämningsåret och den 30 juni året före utjämningsåret.

Landstinget får kompensation för den befolkningsökning som överstiger gränsvärdet 1,2 procent. Det antal personer som överstiger gränsvärdet adderas till folkmängden per den 1 november två år före utjämningsåret. Sedan gör man en ny beräkning av landstingets utfall från kommunalekonomisk utjämning året före utjämningsåret vilket man ställer mot det faktiska utfallet året före utjämningsåret. Skillnaden mellan dessa båda utfall ligger till grund för tillägget. För att kompensation även ska ske för eftersläpande skatteintäkter görs en ny beräkning av inkomstutjämnningen baserad på den ökade folkmängden.

Standardkostnad: = Årlig genomsnittlig befolkningstillväxt under fyra år > 1,2 %
=> befolkningstillväxt mellan de två senaste mättpunkterna > 1,2 %
=> Det antal personer av befolkningsökningen som överstiger 1,2 % + antalet personer per den 1 november två år före utjämningsåret
=> Ökad folkmängd * utfall kr/inv. utjämningsåret före – landstingets utfall föregående utjämningsår = tilläggets underlag
=> tilläggets underlag / faktisk folkmängd den 31 december två år före utjämningsåret

Annars;

Standardkostnad = 0.

- Kompensation för eftersläpningseffekter mäts i första fasen som den årliga genomsnittliga ökningen av folkmängden mellan 2007-11-01 och 2011-11-01.
- I andra fasen används vid den slutliga beräkningen landstingets befolkningsförändring mellan 2011-11-01 och 2012-11-01. I den preliminära beräkningen används istället befolkningen 2012-06-30.

Standardkostnaden räknas ej upp till 2013 års kostnadsnivå.

2.3 Löner

Från och med utjämningsåret 2008 infördes enligt riksdagens beslut en helt ny delmodell, nämligen en utjämning av strukturella lönekostnadsskillnader. Modellens konstruktion baseras på det förslag som lades fram i betänkandet *Deluppföljning av den kommunalekonomiska utjämnningen – med förslag om organisation samt löne- och byggkostnadsutjämning* (SOU 2006:84). Vid sin fortsatta beredning av ärendet gjorde dock regeringen vissa avsteg från utredningens förslag.

För landsting beräknas lönekostnaderna utifrån lönerna i länets privata sektor samt läkarnas faktiska lönenivå. Skillnaderna mellan landstingen anges i form av ett index, baserat på regression. – Indextalen ska inte uppdateras årligen utan ligga fast tills vidare. – Landsting med ett indextal som är större än 100 får ett bruttotillägg. Tillägget finansieras med ett generellt avdrag för alla landsting motsvarande ett med befolkning-

en den 31 december 2011 vägt medelvärde för tilläggen. Avdraget för 2013 uppgår till 37,49 kronor per invånare.

Vid beräkning av tillägget för lönekostnadsskillnader beräknas först en s.k. justerad lönekostnad. För landstingen beräknas denna genom att standardkostnaden för hälso- och sjukvård multipliceras med en genomsnittlig lönekostnadsandel för verksamhetsområdet. Den framräknade justerade lönekostnaden multipliceras sedan med landstingets indextal för att erhålla ett tillägg per invånare för respektive berättigat landsting. Enligt regeringens beslut ska tillägget därefter reduceras med hälften.

Lönekostnadsandelen för hälso- och sjukvård – som inte ska uppdateras årligen – har beräknats till 0,72.

Uppräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI för åren 2012–2013.

2.4 Kollektivtrafik

Standardkostnaden för kollektivtrafiken beräknas länsvis med hjälp av variablerna gleshet, arbetspendling och tätortsstruktur. Därefter fördelas 50 procent till kommunerna och 50 procent till landstingen. För Stockholms län gäller dock att 60 procent av den beräknade kollektivtrafikkostnaden tillfaller landstinget.

3. Beräkningsexempel

3.1 Hälso- och sjukvårdsmodellen

För att den beräknade kostnaden för sjukvård ska överensstämja med den faktiska kostnaden för sjukvård jämför man den faktiska kostnaden per invånare i riket med den beräknade kostnaden per invånare i riket. Uppräkningsfaktorn man erhåller multiplicerar man med den beräknade kostnaden i landstingets hälso- och sjukvård.

Genomsnittlig standardkostnad i riket		Uppräkningsfaktor	
19 060		1,516	

Landsting	Hälso- och sjukvård Okorrigerad	Glesbygds-tillägg	
Stockholms	12 097	-130	
Jönköpings	12 865	31	

Korrigerad sjukvårdskostnad per invånare:

Stockholms: $12\,097 * 1,516 = 18\,341$

Jönköpings: $12\,865 * 1,516 = 19\,505$

Standardkostnad, kr per invånare:

Stockholms: $18\,341 - 130 = 18\,212$

Jönköpings: $19\,505 + 31 = 19\,536$

Standardkostnad i 2013 års kostnadsnivå, kr per invånare:

Stockholms: $18\,212 * 1,014 * 1,009 = 18\,632$

Jönköpings: $19\,536 * 1,014 * 1,009 = 19\,988$

3.2 Befolkningsförändringar

För att erhålla kompensation i delmodellen befolkningsförändringar ska ett landsting uppfylla två villkor.

- Årlig genomsnittlig befolkningsökning mellan 2007-11-01 och 2011-11-01 ska överstiga 1,2 procent.
- Landstingets befolkningsökning mellan 2011-11-01 och 2012-11-01 ska överstiga 1,2 procent. För att erhålla tillägg i den preliminära beräkningen krävs det att folkmängden i landstinget ökat med minst 0,8 procentenheter mellan den 1 november två år före utjämningsåret och den 30 juni året före utjämningsåret.

Exempel:

Eftersläpningseffekter

Steg 1, landsting som kan komma i fråga för tillägg för eftersläpning

Landsting	Folkmängd					Genomsnittlig procentuell förändring 2007–2011	Tilläggsgrundande tillväxt
	1/11–07	1/11–08	1/11–09	1/11–10	1/11–11		
Stockholms	1 945 957	1 977 874	2 014 719	2 050 192	2 087 902	1,78%	Ja
Jönköpings	333 394	335 120	335 917	336 844	337 861	0,33%	Nej

Steg 2, underlag för beräkning av eventuellt tillägg

Landsting	Folkmängd		Folkmängdsförändring	Ökning över gränsvärde ⁴	Antal personer över gränsvärde
	1/11–11	1/11–12			
Stockholms	2 087 902	2 123 337	1,70%	0,50	10 380
Jönköpings	337 861	338 907	0,31%	.	.

Landsting som kan komma i fråga att få tillägg för eftersläpningseffekter:

Stockholms: $\left(\frac{(1\,977\,874 - 1\,945\,957) / 1\,945\,957 + 1}{2\,050\,192 / 2\,050\,192 + 1}\right)^{0,25} - 1 = 1,78\% > 1,2\% \Rightarrow$ Tillägg

Jönköpings: $\left(\frac{(335\,120 - 333\,394) / 333\,394 + 1}{336\,844 / 336\,844 + 1}\right)^{0,25} - 1 = 0,33\% < 1,2\% \Rightarrow$ Inget tillägg

Stockholms läns landsting erhåller tillägg för eftersläpningseffekter.

Stockholms 102 kronor per invånare
 Jönköpings 0 kronor per invånare

Standardkostnaden räknas ej upp till 2013 års kostnadsnivå.

⁴ Om villkoret under steg 1 inte uppfylls kan landstinget inte erhålla kompensation i steg 2 oavsett befolkningsstillväxt.

3.3 Löner

Standardkostnad = ((Index baserat på regression – 100) * (Standardkostnad för hälso- och sjukvård * genomsnittlig lönekostnadsandel)/100/2))- generellt avdrag

Beräkningsexempel för Stockholms läns landsting och Jönköpings läns landsting:

Dataunderlag:

Landsting	Standard- kostnad för hälso- och sjukvård, ej NPI-omräknad	Index baserat på regres- sion
Stockholms	18 212	102,2
Jönköpings	19 536	99,6

Justerad lönekostnad, kr per invånare:

Stockholms $18\,212 * 0,72 = 13\,113$

Jönköpings $19\,536 * 0,72 = 14\,066$

Bruttotillägg, kr per invånare:

Stockholms $\text{Index } 102,2 > 100 \Rightarrow (102,2 - 100,0) * 13\,113 / 100 / 2 = 144,24$

Jönköpings $\text{Index } 99,6 < 100 \Rightarrow 0$

Standardkostnad, kr per invånare:

Stockholms $144,24 - 37,49 = 106,75$

Jönköpings $0 - 37,49 = -37,49$

Standardkostnad i 2013 års kostnadsnivå, kr per invånare:

Stockholms $106,75 * 1,014 * 1,009 = 109$

Jönköpings $-37,49 * 1,014 * 1,009 = -38$

3.4 Kollektivtrafik

Standardkostnaden för län samt landsting och kommunkollektiv i respektive län beräknas enligt följande:

Standardkostnad i länet = $(-1\,177,72 + 36,96 * \text{roten ur invånardistansen} + 1\,926,38$
* andel boende i tätort med mer än 11 000 invånare + 3 336,55
* andel utpendlare över kommungräns)

Standardkostnad för landstinget = $0,5 * \text{Standardkostnaden i länet}^5$

⁵ Undantag för Stockholms län där 60 procent tillfaller landstinget och 40 procent tillfaller kommunkollektivet.

Exempel:

Landsting	Roten ur invånardistansen	Andel personer i länet boende i tätorter med minst 11 000 invånare	Andel utpendlare över kommungränsen
Stockholm	7,81	0,86	0,24
Jönköping	13,78	0,45	0,10

Standardkostnad i länet:

Stockholms: $(-1\,177,72 + 36,96 * 7,81 + 1\,926,38 * 0,86 + 3\,336,55 * 0,24) = 1\,564$

Jönköpings: $(-1\,177,72 + 36,96 * 13,78 + 1\,926,38 * 0,45 + 3\,336,55 * 0,10) = 539$

Landstingets standardkostnad:

Stockholms: $1\,564 * 0,6 = 938$

Jönköpings: $539 * 0,5 = 270$

Den beräknade standardkostnaden jämförs sedan med den dokumenterade kostnaden i riket. Man erhåller då en korrigeringsfaktor. Faktorn 2,009 justerar så att det vägda genomsnittet av standardkostnaden överensstämmer med senast kända genomsnittskostnad för kollektivtrafiken. Kollektivtrafikkostnaden som används är den kostnad som landstingen och kommunerna rapporterade in för år 2011.

Korrigerad standardkostnad:

Stockholms: $938 * 2,009 = 1\,885$

Jönköpings: $270 * 2,009 = 542$

Uppräkning av standardkostnaden till utjämningsårets kostnadsnivå sker med hjälp av NPI för åren 2012 och 2013:

Stockholms: $1\,885 * 1,014 * 1,009 = 1\,929$

Jönköpings: $542 * 1,014 * 1,009 = 555$

4. Beräkning av utjämningsbidrag/-avgift

Beräkning för Stockholms läns landsting och Jönköpings läns landsting:

Verksamhet/Kostnad	Stockholms läns landsting	Jönköpings läns landsting	Vägt riks- genomsnitt
Hälso- och sjukvård	18 632	19 988	19 501
<i>därav Hälsa- och sjukvård</i>	18 765	19 957	19 501
<i>glesbygdstillägg</i>	-133	31	0
Befolkningsförändringar	102	0	22
Löner	109	-38	0
Kollektivtrafik	1 929	555	1014
A: Summa strukturstyrkostnad	20 772	20 505	20 538
B: Vägd genomsnittlig strukturstyrkostnad	20 538	20 538	
C: Utjämningsbidrag (+) alt. Utjämningsavgift (-) (A - B)	234	-33	

Kommunalekonomisk utjämning, en beskrivning

Nuvarande utjämningsystem infördes 2005

År 2005 infördes ett nytt system för ekonomisk utjämning inom kommunsektorn. Syftet med utjämningen var oförändrat att åstadkomma likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att bedriva sin verksamhet. Utjämning görs inom ramen för ett delsystem för kommuner och ett för landsting. Delsystemen som är likartat uppbyggda består vardera av fem olika delar, nämligen inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag, införandebidrag och regleringsbidrag/-avgift. – Utjämningsystemet regleras genom en *lag om kommunalekonomisk utjämning* (SFS 2004:773). Mer detaljerade föreskrifter finns i en förordning (SFS 2004:881).

Statligt finansierad inkomstutjämning

Inkomstutjämningen motsvarar inkomstutjämning och generellt statsbidrag i det system som gällde t.o.m. 2004. Det innebär att staten i huvudsak finansierar utjämningen. Kommuner och landsting garanteras genom ett inkomstutjämningsbidrag 115 procent av en uppräknad medelskatekraft. Kommuner och landsting som har en skattekraft över den s.k. garantinivån betalar en inkomstutjämningsavgift till staten. – Garantinivån för landsting höjdes inför 2012 med fem procentenheter till 115 procent.

Kostnadsutjämning för utjämning av strukturella skillnader

Kostnadsutjämningen syftar till att utjämna för strukturella behovs- och kostnadsskillnader, t.ex. skillnader i andelen barn eller andelen äldre. Systemet ska däremot inte utjämna för kostnader som beror på skillnader i vald servicenivå, avgiftssättning och effektivitet.

Kostnadsutjämningen för kommuner består från 2008 av nio delmodeller:

- Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet
- Förskoleklass och grundskola
- Gymnasieskola
- Individ- och familjeomsorg
- Barn och ungdomar med utländsk bakgrund
- Äldreomsorg
- Befolkningsförändringar
- Bebyggelsestruktur
- Löner (fr.o.m. 2008)

I kostnadsutjämningen för landsting görs beräkningar avseende Hälso- och sjukvård. Utjämningsåret 2006 tillkom en delmodell med benämningen Befolkningsförändringar. Utjämningsåret 2008 tillkom en delmodell för utjämning av lönekostnadsskillnader (jfr kommunerna).

Härutöver görs beräkningar i delmodellen Kollektivtrafik som är gemensam för kommuner och landsting.

För varje delmodell beräknas en standardkostnad. Standardkostnaderna summeras till en strukturkostnad för varje kommun och landsting. Kommuner och landsting som har en lägre strukturkostnad än genomsnittet för respektive kollektiv får betala en kostnadsutjämningsavgift och de som har en högre strukturkostnad än genomsnittet får ett kostnadsutjämningsbidrag. Summan av avgifterna skall i stort motsvara summan av bidragen.

Strukturbidrag utgår tills vidare och utan årlig omräkning

Kommuner och landsting kan få strukturbidrag. Bidragen beräknades inför 2005 i kronor per invånare och beräknade belopp, i kronor per invånare, ska utgå årligen och tills vidare. Nivån på utgående bidrag, i kronor, bestäms m.a.o. av befolkningsutvecklingen i berörda kommuner och landsting. Bidrag ges till kommuner som i kostnadsutjämnningen t.o.m. 2004 fick bidrag för "näringslivs- och sysselsättningsfrämjande åtgärder" (=hög/re arbetslöshet) och "svagt befolkningsunderlag". Landsting med bidrag fick tidigare bidrag i kostnadsutjämnningen för "små landsting". Dessutom utgår bidrag till kommuner och landsting som genom införandet av det nya systemet fick en större försämring.

Införandebidrag betalades ut längst t.o.m. 2010

Kommuner och landsting som till år 2005 drabbades av bidragsminskning alternativt avgiftshöjning kunde få ett årligt införandebidrag (utöver den del som betalas ut i form av strukturbidrag). Införandebidragen trappades av stegvis och de betalades ut längst t.o.m. 2010.

Regleringsbidrag eller -avgift beräknas på totalnivå

Nettot av inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning och strukturbidrag (samt t.o.m. 2010 även införandebidrag) jämförs med de för utjämningsåret anslagna medlen för kommuner respektive landsting. Om nettobeloppet överstiger anslaget ska en regleringsavgift erläggas. Om nettot uppgår till ett belopp som är mindre än anslaget utgår ett regleringsbidrag. Regleringsbidraget/-avgiften beräknas för kommuner och landsting på totalnivå och var för sig som enhetliga belopp i kronor per invånare.

SCB:s beräkningar utgör underlag för Skatteverkets beslut

Beräkningar inom ramen för den kommunalekonomiska utjämnningen ska under året före utjämningsåret genomföras två gånger, en gång i september och en gång i december. Syftet med septemberberäkningen är att förse kommuner och landsting med ett preliminärt underlag för budgetarbetet. SCB:s decemberberäkning utgör underlag för Skatteverkets preliminära beslut om vilka bidrag och avgifter som ska utgå under utjämningsåret. Kommuner och landsting kan senast den 15 februari "påtala brister och oriktiga uppgifter i underlaget för beslutet" (SFS 2004:773, 18 §). Skatteverket ska senast den 15 april fatta slutliga beslut om vilka bidrag och avgifter som ska utgå under utjämningsåret (18 §).